

disse Sager angaaet Forseelser mod den offentlige Orden paa Gaden, og der er, forsaavidt de vedkommende Studenter oppebar Kommunitetsstipendiet eller Legater eller havde Bolig paa Kollegierne, blevet tildelt disse Studerende en Irettesættelse.

— Da Stud. juris N. N., der oppebar Skeels Studenterstipendium, ifølge Meddelelse fra Københavns Politi, i September 1892 var bleven ansét med en Bøde for at have foraarsaget Gadeuorden, blev den modtagne Udskrift af Sagen af Konsistorium tilstillet Patronen for ovennævnte Stipendium, der derefter indberettede til Konsistorium, at han havde meddelt Studenten en alvorlig Irettesættelse.

— Af en fra Københavns Politi modtagen Meddelelse oplystes det, at Stud. juris N. N. for at have foraarsaget Gadeuorden i Maj 1893 var bleven ansét med en Bøde. Da han oppebar Understøttelse fra Ministeriet og tillige havde haft andre Legater, blev der meddelt ham en Irettesættelse.

II. Det akademiske Lærersamfund samt Censorerne ved Universitetets Examina.

1. Oprettelse af en normeret Professorplads i almindelig Pathologi under det lægevidenskabelige Fakultet.

Under 2den Juli 1892 indsendte Konsistorium til Kirke- og Undervisningsministeriet et fra det lægevidenskabelige Fakultet modtaget Andragende fra Docent, Dr. med. C. Salomonsen, hvori denne anholdt om fornyet Ansættelse som midlertidig Docent. Fakultetet anholdt i Henhold til sine tidligere Indstillinger paany om, at der maatte blive søgt oprettet en normeret Professorplads i almindelig Pathologi, hvorunder Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi skulde henlægges, og hvorved den midlertidige Docentur blev gjort overflødig. Subsidiært anbefalede Fakultetet Dr. Salomonsens Andragende paa det Bedste. Konsistorium anbefalede paa det Varmeste Fakultetets Indstilling om Oprettelsen af den i Forslaget til Lønningsloven af 12te April 1892 optagne normerede Professorplads i almindelig Pathologi, hvorunder Laboratoriet i medicinsk Bakteriologi skulde henlægges, og indstillede, at Forslag herom blev optaget paa Finanslovforslaget for Finansaaret 1893—94. Forsaavidt dette ikke vilde kunne opnaaes, anbefalede Konsistorium Dr. Salomonsens fornævnte Andragende.

Paa fornævnte Finanslovforslag blev der af Ministeriet stillet Forslag om de normerede Professoraters Forøgelse med et Professorat i almindelig Pathologi, hvortil Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi skulde henlægges. Ministeriet bemærkede i Motiverne, at der i Forslaget til Lønningslov for Universitetet og Kommunitet var stillet Forslag om dette Professorats Oprettelse, men da samtlige Bestemmelser om Universitetets Organisation ved Forslagets Behandling i Folkethinget blev fjærnedede fra dette, kunde der ikke i Loven af 12te April 1892 blive optaget Bestemmelser desangaaende. Da Ministeriet vedblivende maatte anse et saadant Professorat som særdeles ønskeligt, havde det paany stillet Forslag i saa Henseende. Der skulde ifølge

den Anledning anføres Følgende, der i det Væsentlige var en Gjentagelse af det i Motiverne til fornævnte Lønningsforslags § 2 Anførte: Under den medicinske Videnskabs ved nye Undersøgelser og Opdagelser bestandig voxende Fylde og Omfang var det nødvendigt, for at Studiets almindelige Grundlag kunde fastholdes, at der ydedes de Studerende den sammenfattende og overskuende Vejledning gennem Sygdomstilstandenes Mangfoldighed, der er et nødvendigt Udgangspunkt for videnskabelig Telegnelse. Hertil kom, at der i den nyeste Tid var tilført den almindelige Granskning af Sygdomstilstandene det omfattende og betydningsfulde Stof, som Bakteriologien indeholdt. Da der iøvrigt allerede under Universitets Udgiftspost 7. a., til videnskabelige Formaals Fremme, blev udredet et Honorar for en midlertidig Docentplads i fornævnte Fag, var Talen egentlig kun om at omdanne en allerede bestaaende midlertidig Docentplads til at gjøre sin fulde Nytte.

Forslaget blev bevilget af begge Rigsdagens Thing og Lønningen for ovennævnte Professorat optaget paa Kirke- og Undervisningsministeriets Budget for Finansaaret 1893—94.

Under 17de April 1893 blev midlertidig Docent, Dr. med. *Carl Julius Salomonsen* derpaa allernaadigst udnævnt til Professor i almindelig Pathologi fra 1ste s. M. at regne.

For Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi blev derefter i Foraaret 1893 indrettet Lokaler i Universitetets kemiske Laboratoriums forrige Bygning i Ny Vestergade, i hvilken Bygning der ogsaa blev indrettet en Lejebolig for Professoren i Pathologi, jfr. herom i det Følgende under Bygningsforanstaltninger ved Universitetet.

2. Docent, Professor, Dr. med. Jul. Petersens Udnævnelse til Professor extraordinarius under det lægevidenskabelige Fakultet.

Paa Finanslovforslaget for 1893—94 blev det Professor, Dr. med. Julius Petersen for Forelæsninger over Medicinens Historie paa Universitetets Udgiftspost 7. a., til videnskabelige Formaals Fremme, bevilgede Honorar af 1500 Kr. foreslaaet forhøjet til 2600 Kr., i hvilken Henseende Kirke- og Undervisningsministeriet henviste til Professor Petersens anerkjendt fremragende Dygtighed samt det Ønskelige i, at han i størst mulig Omfang kunde ofre sig for sit specielle Fag, der ellers ikke var repræsenteret ved Universitetet, ligesom ogsaa hans forholdsvis fremrykkede Alder gjorde det naturligt ikke for længe at lade ham blive staaende med et Honorar af en nærmest for yngre Videnskabsmænd passende Størrelse.

I Skrivelse af 10de November 1892 til Konsistorium meddelte Ministeriet, at det havde ment at burde ændre sit Forslag derhen, at der tillagdes Professor Petersen en Lønningsforhøjelse af ialt 2100 Kr., og at den hele ham herefter tilkommende Lønning, 3600 Kr., tillagdes ham med Pensionsret, for at han kunde udnævnes til Professor extraordinarius i Lighed med Professorerne, Dr. Jul. Lange, Dr. Verner og Dr. Løffler. Ministeriet maatte nemlig i Betragtning af den Betydning, Studiet af Medicinens

Historie antoges at have for de lægevidenskabelige Studerende, anse det for rigtigst, at det paagjældende Fags nuværende dygtige Repræsentant ved Universitetet fik en lignende Stilling som de tre fornævnte Professorer extraordinarii, ligesom Ministeriet ogsaa fandt det naturligt, at et Forslag om hans faste Ansættelse paa en saadan fastere Maade fremkom i Forbindelse med den paa Finanslovforslaget foreslaaede Oprettelse af et Professorat i almindelig Pathologi, hvorunder Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi skulde henlægges. Ministeriet havde derfor tilskrevet Folkethingets Finansudvalg om Fremsættelse af Ændringsforslag i den nævnte Retning til 2den Behandling af Forslaget til Finanslov for Finansaaret 1893—94.

Ministeriet udbad sig derhos Erklæringer indsendte fra det lægevidenskabelige Fakultet og Konsistorium med Tilføjende, at det havde ønsket at erholde disse Erklæringer, inden Skrivelse til Finansudvalget afsendtes, men af Hensyn til, at Ændringsforslaget, naar det skulde stilles, nu maatte foreligge for Udvalget, havde ment ikke at burde udsætte det foretagne Skridt efter Modtagelsen af Erklæringerne.

Under 22de December 1892 indsendte Konsistorium en Erklæring fra det lægevidenskabelige Fakultet, hvori dette blandt Andet udtalte, at der fra dets Side ikke kunde være Noget at erindre imod, at der skaffedes Professor Petersen de bedre Vilkaar, som Vedtagelsen af Ministeriets Forslag vilde medføre for ham, og heller ikke imod, at han udnævntes til Professor extraordinarius, kun at Fakultetet, lige overfor Muligheden af en saadan Udnævnelse, maatte forbeholde sig nærmere Overvejelse af det Spørgsmaal, hvorvidt han, i den nævnte Egenskab, burde indtræde i Fakultetet.

Den foreslaaede Lønning blev bevilget af begge Rigsdagens Thing og optagen paa Ministeriets Budget for Finansaaret 1893—94, hvorefter midlertidig Docent, Professor, Dr. med. *Jacob Julius Petersen* under 14de April 1893 allernaadigst blev udnævnt til Professor extraordinarius ved Universitetet, fra 1ste s. M. at regne.

3. Besættelse af Pladsen som Docent ved Universitetet til at bestyre en for Undervisningen egnet Børneklínik med Overlægen ved Dronning Louises Børnehospital.

Ved Lov af 12te April 1892 angaaende de Universitetet og Kommunitetet vedkommende Lønningsforhold blev bevilget en aarlig Lønning af 2000 Kr. til en Docent ved Universitetet til at bestyre en for Undervisningen egnet Børneklínik, jfr. Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 431.

I Skrivelse af 15de Juli 1892 udbad Kirke- og Undervisningsministeriet sig Konsistoriums Erklæring, om der ikke maatte være Anledning til at søge den paagjældende Stilling besat og anmodede i bekræftende Fald om nærmere Forslag med Hensyn til dens Besættelse.

Konsistorium indsendte derefter under 13de Oktober s. A. en fra det lægevidenskabelige Fakultet indhentet Erklæring, hvori Fakultetet udtalte, at den eneste Børneklínik, hvorved for Tiden en fyldig Undervisning i Pædiatri var mulig, var den ved Dronning Louises Børnehospital. Da Overlægen ved

dette Hospital, Professor, Dr. med. Hirschsprung i mange Aar uden Vederlag havde ydet Undervisning i dette Fag paa særdeles tilfredsstillende Maade, mente Fakultetet, at han burde ansættes i denne Post, hvortil Lønning nu var bevilget, saa længe han forblev i denne Stilling. Fakultetet henlede tillige Opmærksomheden paa, at det vilde være ønskeligt, om der kunde træffes Aftale med Bestyrelsen af Børnehospitalet om, at Fakultetet fik Lejlighed til under en eventuel Vakance i Overlægepladsen at udtale sig om Ansøgerne, i Analogi med, hvad der var Tilfældet med de af Kommunehospitalets Overlæger, som ere lønede af Universitetet som Docenter. Konsistorium sluttede sig til Fakultetets Udtalelser.

Under 3die November s. A. meddelte Ministeriet Konsistorium, at det havde ansat Overlæge, Professor, Dr. med. *Harald Hirschsprung* i Posten som Docent ved Universitetet til at bestyre en for Undervisning egnet Børneklínik fra 1ste s. M. at regne, saa længe han forblev i Stillingen som Overlæge ved Dronning Louises Børnehospital.

Et senere indkommet Andragende fra Bestyrelsen for ovennævnte Hospital om et aarligt Tilskud af 2000 Kr. vil blive omtalt i den næste Aarbog.

4. Honorar til Kredslæge, Dr. med. H. A. Nielsen for at holde hygiejniske Demonstrationer og Fremvisninger med dertil knyttede Foredrag under det lægevidenskabelige Fakultet.

Fra det lægevidenskabelige Fakultet modtog Konsistorium under 4de November 1892 et Andragende fra Kredslæge, Dr. med. H. A. Nielsen om, at der maatte blive tilstaaet ham et Honorar for at holde hygiejniske Demonstrationer og Fremvisninger med dertil knyttede Foredrag ved Universitet.

Dr. Nielsen bemærkede i sit Andragende Følgende: Han var født i 1850, blev i 1870 Student og absolverede i 1877 lægevidenskabelig Embedsexamen med første Karakter. Det følgende Aar tilbragte han i Kjøbenhavn som Kandidat paa Kommunehospitalet, hvorefter han nedsatte sig i Sønderø paa Fyen. Alt der lagde han sig særligt efter hygiejniske og bakteriologiske Studier og Undersøgelser. I 1883 opholdt han sig i en Maaned i Berlin for at studere Hygiejnen dér. I 1885 flyttede han til Kjøbenhavn, hvor han haabede at faa bedre Lejlighed til at følge sin Interesse. I 2 Aar arbejdede han stadigt paa Universitetets bakteriologiske Laboratorium under Docent Salomonsen og søgte ved Siden deraf at udvikle sine øvrige Kundskaber i Sundhedsplejen. I 1887 tildelte Kjøbenhavns Magistrat ham en af de nyoprettede hygiejniske Lægeposter, og han havde siden den Tid fungeret under Kjøbenhavns Sundhedskommission som Kredslæge paa Vesterbro. I 1890 disputerede han for den medicinske Doktorgrad over et hygiejnisk Æmne: Bakterierne i Drikkevandet. For 3 Aar siden overdrog Kultusministeriet ham paa Professor Gædekens Anbefaling sammen med denne at give Undervisning i Sundhedspleje ved Feriekursuset for Lærere; dér havde han hvert Aar i 45 Timer i August Maaned ved Foredrag gennemgaaet

Sundhedsplejen og desuden afholdt Øvelser og Demonstrationer. Paa det medicinske Fakultets Anbefaling tildelte Konsistorium ham ifjor trods det, at han var over 20 Aars Student, en Portion paa 1000 Kr. af »Stipendiet for yngre Videnskabsmænd«. Herved sattes han istand til dels at foretage en Studierejse paa 6 Uger til Prag, hvor han arbejdede ved det hygiejniske Institut under Professor Hueppe. Et dér paabegyndt Arbejde om Kjødgifte, hvis foreløbige formentlig baade i videnskabelig og praktisk Henseende ikke helt betydningsløse Resultater han ifjor meddelte i medicinsk Selskab, i hvis Forhandlinger Referat af Meddelelsen var optaget — dette Arbejde fortsatte han herhjemme. Dels skaffede han sig ved dette Stipendium mere Tid fra sin besværlige og daarlig lønnede Lægepraxis til at dyrke sit Specialstudium og til at forberede en Række Demonstrationer og Foredrag ved Universitetet over udvalgte Afsnit af Hygiejnen. I Foraarssemestret 1892 afhandlede han Infektion i Almindelighed samt Infektionssygdommenes Ætiologi særligt fra et hygiejnisk Standpunkt og tagende særlig Sigte paa Profylaxen. I Efteraarssemestret 1892 og de næste 2 Semestre agtede han at fortsætte dels ved Foredrag, men *særligt ved Demonstrationer og Fremvisninger* (eventuelt skriftlige Øvelser) ledsagede af Foredrag over de specielle profylaktiske Foranstaltninger, som Vaccination (Koppe), Desinfektion, Vandforsyning, Kanalisation, Renovation o. s. v., idet han som Kredslæge havde skaffet sig Adgang til Byens forskellige herhen hørende sanitære Indretninger. Endelig agtede han til Slut med et meget begrænset Antal Deltagere praktisk at gennemgaa de bakteriologisk-hygiejniske Undersøgelser af Luft, Jord, Vand samt den bakteriologiske Diagnostik af de vigtigste Farsotter (navnlig Tyfus og Kolera). Han troede derved at kunne gjøre nogen Nytte for yngre Læger og ældre Studenter, idet han havde indrettet sin Behandling af Æmnerne med de Fordringer for Øje, som en eventuel Fysikats-examen ventelig vilde stille; men særlig troede han at kunne gjøre en Del Nytte ved at afholde Demonstrationer og Fremvisninger ledsagede af Foredrag over de forskellige sanitære Indretninger, og han troede derved at kunne bøde lidt paa et føleligt Savn i den unge Læges Uddannelse; idet Universitetet, saa længe det ikke raadede over noget hygiejnisk Undervisningsmateriel, jo ikke gav Lejlighed til Selvsyn og mere indgaaende Kjendskab til disse den praktiske Hygiejnes vægtige Hjælpemidler. Selvfølgelig tjente han ogsaa sin egen Interesse for Hygiejnen, som han fremdeles agtede at hellige sin Tid og sin Kræfter efter Evne.

Men desværre var Hygiejnen et brødløst Specialstudium; og det sikre Haab, han havde næret, at den ham ifjor tilstaaede Understøttelse til videnskabeligt Arbejde skulde blive fornyet for iaar, var desværre glippet; og formentligt havde alene hans Alder været til Hinder for Fornyelsen, idet det medicinske Fakultet havde indstillet ham først. Nødvendige økonomiske Hensyn modsatte sig saaledes et saa udstrakt Arbejde i hygiejnisk Retning som hidtil.

Han havde derfor tilladt sig at fremkomme til Ministeriet med dette Andragende om, at der midlertidig maatte blive tilstaaet ham et aarligt Honorar af den Størrelse, som Ministeriet maatte finde passende, for at han kunde sættes istand til at fortsætte disse formentlig nyttige og Undervis-

ningen supplerende hygiejniske Demonstrationer og Fremvisninger ved Universitetet samt for, at han i det Hele kunde offre sig saa meget som muligt for Studiet af Hygiejnen.

Fakultetet anbefalede Andragendet paa det Bedste, idet det bemærkede, at Dr. Niensens Dygtighed var almindelig bekjendt, og at hans store praktiske Øvelse og hans Stilling som Kredslæge satte ham istand til at yde en praktisk Undervisning i Hygiejne med Demonstrationer og Øvelser, som foreløbig, saalænge vi ikke havde noget hygiejnisk Institut, savnedes ved Universitetet. Fakultetet ansaa det tillige for meget heldigt, om Dr. Nielsen blev sat istand til at fortsætte sine egne Studier, af Hensyn til den fremtidige Udvikling af navnlig den praktiske Hygiejne. Da Dr. Nielsen havde overskredet den Alder, som af Konsistorium var fastsat for Tildeling af Universitetets Stipendier, havde Fakultetet ikke ad denne Vej kunnet skaffe ham en pekuniær Hjælp til fortsat Arbejde, og anbefalede derfor varmt, at der for Afholdelse af de omtalte Demonstrationer og Øvelser blev ydet ham et Honorar, f. Ex. af 1000 Kr., foreløbig for 1 Aar. Konsistorium sluttede sig til Fakultetets Anbefaling.

Ved 2den Behandling af Finanslovsforslaget for 1893—94 i Folkethinget blev der stillet Forslag om Optagelsen af ovennævnte Honorar, foreløbig for 1 Aar. Forslaget blev bevilget og Beløbet optaget paa Kirke- og Undervisningsministeriets Budget paa Universitetets Udgiftspost 7. a. Ved kgl. Resolution af 14de April 1893 blev Honoraret tillagt Dr. Nielsen.

For Finansaaret 1894—95 har Dr. Nielsen efter derom stillet Forslag paa Finansloven for samme Finansaar erholdt Honorar paany bevilget for 1 Aar.

5. Besættelsen af det ved Professor, Dr. phil. Stephens' Afgang ledigblevne Professorat i engelsk Sprog og Litteratur.

Under 30te December 1892 meddelte *Kirke- og Undervisningsministeriet* Konsistorium, at der under 27de s. A. var meddelt Docent i engelsk Sprog og Litteratur ved Universitet, Professor, Dr. phil. G. Stephens Afsked fra bemeldte Embede i Naade og med Pension fra 1ste Februar 1893 at regne, og udbad sig Konsistoriums Yttringer meddelte om, hvorvidt der burde afholdes Konkurrence med Hensyn til Besættelsen af det ledige Professorat i engelsk Sprog og Litteratur.

Ved Skrivelse af 17de Januar 1893 indsendte Konsistorium til Ministeriet en Erklæring af 12te s. M. fra *det filosofiske Fakultet*, hvori meddeltes, at Fakultetet havde vedtaget at anbefale, at den ledige Professorplads opsluges vakant, for at der kunde skaffes Vished om de mulige Aspiranter, og at de indkomne Ansøgninger derefter maatte blive tilstillede Fakultetet. Først derefter vilde Fakultetet kunde udtale sig om, hvorvidt der burde afholdes Konkurrence til Besættelsen af Posten eller ikke. Fakultetet bemærkede derhos, at det af Hensyn til de Studerende og til de akademiske Forretninger, som hørte under nævnte Post, vilde være hensigtsmæssigt, om Tidsfristen for Ansøgnings Indgivelse ikke blev for lang. Konsistorium

sluttede sig til Fakultetets Ønske om, at Posten maatte blive opslaaet vakant.

Efter Ansøgningsfristens Udløb tilstillede *Ministeriet* under 18de Februar s. A. Konsistorium de indkomne Ansøgninger med Anmodning om at foranledige en Udtalelse fra det filosofiske Fakultets Side om, hvorvidt der burde afholdes Konkurrence til Besættelsen af Professorposten eller ikke.

Under 22de Marts s. A. indsendte Konsistorium til Ministeriet en Erklæring af 14de s. M. fra *det filosofiske Fakultet*, hvori meddeltes, at Fakultetet havde vedtaget, at en Konkurrence til Besættelsen af det ledige Professorat hverken var ønskelig eller nødvendig, og at man i den ene af Ansøgerne, Dr. phil. O. Jespersen, havde en Kandidat til Posten, som paa det Varmeste maatte anbefales. Iøvrigt henviste Fakultetet til den af Fakultetets nærmeste Sagkyndige udarbejdede og af det øvrige Fakultet tiltraadte udførlige Udtalelse, hvori bemærkedes Følgende:

Ved Skrivelse af 18de Februar d. A., som var meddelt Fakultetet ved Skrivelse fra Konsistorium af 20de s. M., havde Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet tilstillet Universitetet de Ansøgninger, der vare indkomne om Embedet som Professor i engelsk Sprog og Litteratur fra DHrr. Dr. phil. A. Hansen, Dr. phil. O. Jespersen og Dr. phil. J. Stefánsson, til hvilke senere var kommen en dog allerede tidligere indgiven Ansøgning fra Mr. W. A. Craigie, og derhos begjæret Fakultetets Udtalelse om, hvorvidt der burde afholdes Konkurrence til Besættelse af Pladsen eller ikke.

Naar Fakultetet i Henhold dertil skulde ytre sig om denne Sag, maatte det begynde med strax at udtale, at det ikke kunde anse en Konkurrence for heldig. Efter de Erfaringer, Universitetet i rigt Maal havde gjort om denne Maade at afgjøre Ansættelsesspørgsmaal paa, maatte Konkurrence siges at være en Udvej, man kun greb til i Nødsfald, naar man var i Uvished om, hvem af Ansøgerne der skulde foretrækkes. Men Fakultetet kunde ikke anse det foreliggende Tilfælde for at være et saadant. Hertil kom den store Vanskelighed — for ikke at sige Umulighed — det vilde være at finde Nogen udenfor Universitetet her i Landet, der enten havde en saadan Autoritet og Indsigt eller Upartiskhed og Fordomsfrihed, at man kunde tage ham til Meddommer. Man vilde for at finde en saadan være nødt til at gaa til de yderst faa Fagmænd, som Norge og Sverrig havde paa dette Omraade, og det var overordentlig tvivlsomt, om nogen af dem vilde paatage sig et saadant Hverv, navnlig i den ved vort Universitet brugelige Form. Fakultetets Hovedgrund til at fraraade en Konkurrence var imidlertid, som antydet, den, at det ikke mente, at der kunde være Tvivl om, hvem af Ansøgerne der burde vælges. Der forelaa formentlig saaa fyldestgjørende Data, at et Valg med Sikkerhed kunde træffes.

Idet Fakultetet saaledes maatte anse en Konkurrence for utilraadelig og unødvendig, skulde det udtale sig nærmere om hver enkelt af de Ansøgere, der havde meldt sig.

En særlig Stilling blandt disse indtog for det Første Mr. W. A. Craigie som født og hjemmehørende i Storbritannien. Dersom der var Tale om en Plads blot som Sproglærer, saaledes som man havde ved enkelte Universiteter

i Udlandet, vilde der kunne være Mening i at lægge Vægten særlig paa Færdigheden i at bruge det fremmede Sprog og altsaa vælge en Mand, der havde vedkommende fremmede Sprog til sit Modersmaal; men her gjaldt det om en strængt videnskabelig Plads, der omfattede den engelske Filologi i hele dens Udstrækning, og i dette Fag skulde der desuden holdes Forelæsninger og examineres med særligt Krav til fuldt Herredømme ogsaa over det danske Sprog. Naar der til Ansættelse i en saadan Plads — saaledes som Tilfældet var ved den Post, hvorom her var Tale — gaves nogen Dansk, der havde samme eller endog en større filologisk Dygtighed end Udlændingen, vilde det baade være en Miskjendelse af de Krav, der maatte stilles, og en stor Uretfærdighed at foretrække Udlændingen for ham. En saadan Fremgangsmaade vilde tilmed kun kunne virke nedtrykkende paa de Studerende her hjemme overhovedet, ved at vække den Følelse hos dem, at der da ogsaa, naar der ved anden Lejlighed blev Tale om Besættelse af en Universitetsplads, kunde være Fare for, at man vilde berøve dem Udsigterne til at nyde Frugten af deres Studier ved at tilsidesætte dem for en Udlænding. Men dertil kom, at Mr. Craigie i Virkeligheden var en helt ung Mand, der endnu befandt sig i sin Udvikling og vel syntes med Hæder at have bestaaet sine Examina, men ikke ved nogetsomhelst offentliggjort selvstændigt Arbejde havde bevisliggjort sin Adkomst til at komme i Betragtning ved denne Lejlighed. Fakultetet maatte derfor paa det mest Indtrængende udtale sig imod Mr. Craigies Kandidatur.

Ikke mindre indtrængende maatte Fakultetet udtale sig imod den anden af Ansøgerne, Dr. *Jón Stefánsson*. Hvad han hidtil havde præsteret — af trykte Arbejder væsentlig kun den for Erhvervelsen af Doktorgraden skrevne Afhandling om Rob. Browning — stod ikke blot i videnskabelig Værd og som Vidnesbyrd om videnskabelig Methode og Herredømme over Faget i dets forskjellige Omraader — betydeligt under, hvad de to andre Ansøgere havde ydet, men der var tillige om hans Arbejdsmaade fremkommet saadanne fuldt dokumenterede og stærkt graverende Oplysninger, som Universitetet ikke kunde lade upaaagtede. Ligesaa lidt anbefaledes hans Kandidatur ved den Maade, hvorpaa han havde søgt at aflede Opmærksomheden herfra ved bevislig usandfærdig Retorsion af de mod ham selv rejste Beskyldninger. Allerede af disse Grunde maatte Fakultetet under de foreliggende Omstændigheder anse hans Kandidatur for en Umulighed.

Af de to andre Ansøgere var Dr. *A. Hansen* en overordentlig agtværdig og flittig, om end ikke særlig fremragende Videnskabsmand, der baade ved Forelæsninger som Privatdocent og ved forskellige trykte Arbejder havde vist sine solide Kundskaber i engelsk Sprog og engelsk Litteratur, særlig fra det 18de og 19de Aarhundrede; ved Siden deraf havde han virket heldigt ved mere elementær-sproglig Vejledning for de Studerende og som Censor ved Skoleembedsexamen. Derimod var der væsentlige Sider af Faget — navnlig de ældre Sprog- og Litteraturperioder og alt det egentlig sprogvidenskabelige og specielt sproghistoriske — som i det Hele laa hans Evner og Studier fjærnt og som paa den anden Side i sig selv vare saa omfattende, at det vistnok maatte anses for umuligt, at han nu skulde være istand til at udfylde denne Mangel. Det turde da ogsaa forudsættes at

være i Erkjendelse heraf, at han selv subsidiært havde søgt en Plads som Docent med Hovedvægten paa den litteraturhistoriske Side. Hertil skulde Fakultetet med Glæde have anbefalet ham paa det Varmeste, dersom der i Øjeblikket kunde skjønnes at være nogensomhelst Mulighed for Oprettelsen af en saadan extraordinær Plads. Det var der imidlertid næppe, og Faget i dets Helhed kunde han efter Fakultetets bestemte Overbevisning ikke magte med den videnskabelige Overlegenhed, som man maatte ønske. Som Følge deraf kunde Fakultetet ikke heller anbefale Dr. Hansen til det nu ledige Professorat.

Den fjerde af Ansøgerne, Dr. *O. Jespersen*, var en fremragende videnskabelig Begavelse, der ved en Række gedigne og selvstændige Arbejder allerede havde vundet sig et anset Navn i den filologiske Verden (jfr. f. Ex. forskellige Steder i det nylig udkomne 2det Oplag af den tyske Udgave af Professor Joh. Storms »Englische Philologie« I, 1, særlig S. 295—328, hvor to af Dr. Jespersens Arbejder vare omtalte udførligt med stor Ros og hvor der ogsaa anførtes i høj Grad anerkjendende Domme af andre Lærde om dennes Virksomhed). Som det fremgik blandt Andet af de med hans Ansøgning følgende Udtalelser fra de to ypperste engelske Sprogforskere, J. Murray (Udgiveren af den storartede New English Dictionary) og H. Sweet, beherskede han det engelske Sprog med en for en Ikke-indfødt sjælden Fuldkommenhed, idet han talte og skrev det ganske som en Engländer, og i en lige saa sjælden Grad var han hjemme i det engelske Sprogs Historie i hele dens Udstrækning. Han var derhos i fuldeste Maal fortrolig med den nyere Filologis Methode, som hidtil i den Maade, hvorpaa Engelsk havde været doceret ved vort Universitet, havde været i høj Grad savnet og som det netop vilde blive den vordende Professors Sag at indføre ved Undervisningen i dette Fag. At han ved Siden af Engelsk grundigt havde studeret de romanske Sprog, navnlig Fransk, fortjente ogsaa at fremhæves paa Grund af den store Indflydelse, Fransk har havt paa det engelske Sprog, og de talrige Berøringer, der var mellem engelsk og fransk Litteratur. Var det end fortrinnsvis den sproglige og sproghistoriske Side, som han havde syslet med og behandlet i sine Arbejder, saa havde han dog ved Siden deraf havt Lejlighed til i disse at aflægge Vidnesbyrd om udstrakt og indgaaende Læsning indenfor den engelske Litteratur, baade den ældre og den nyere, og havde senest i et fint Skrift om Chaucer — et Brudstykke af en Forelæsning, han havde holdt over denne Forfatter — givet en Prøve paa sin Evne til Behandling af litteraturhistoriske Opgaver. Fakultetet nærrede ingen Tvivl om, at han med sin fremragende Begavelse, sine omfattende Kundskaber og sin sjældne Arbejdsevne uden Vanskelighed vilde indhente, hvad han endnu maatte mangle med Hensyn til den litterære Side af Faget, saa meget mere som selve hans Interesse ogsaa for denne Art af Forskning tydeligt havde vist sig at være i stadig Stigen (sml. ogsaa det i hans Ansøgning nævnte Hverv, der var ham overdraget af the Early English Text Society). Fakultetet maatte derfor udtale, at Dr. Jespersen i Evner, Kundskaber og Herredømme over Fagets forskellige Sider ikke blot stod saa betydeligt over sine Medansøgere, at han ubetinget var den værdigste til at beklæde den ledige Plads, men at han ogsaa i og for sig var

en saadan Dygtighed, at Universitetet maatte sætte Pris paa at tælle ham blandt sine Lærere.

Fakultetet tillod sig altsaa med sin varmeste og mest indtrængende Anbefaling at foreslaa, at Dr. phil. O. Jespersen ansattes som Professor i engelsk Sprog og Litteratur.

Konsistorium sluttede sig til Fakultetets Udtalelser og indstillede Dr. Jespersen til den ledige Professorplads.

Under 12te April 1894 blev Dr. phil. *Jens Otto Harry Jespersen* derefter udnævnt til Professor i engelsk Sprog og Litteratur, fra 1ste s. M. at regne.

6. Docent, Dr. phil. Alfr. Lehmanns Stilling som Bestyrer af det psykofysiske Laboratorium under det filosofiske Fakultet.

Ved Skrivelse af 10de Juli 1892 indsendte Konsistorium til Kirke- og Undervisningsministeriet et af det filosofiske Fakultet anbefalet Andragende fra midlertidig Docent, Dr. phil. Alfr. Lehmann, hvori han anholdt om, at det af ham oprettede psykofysiske Laboratorium maatte blive overtaget af Universitetet og han ansat som Bestyrer deraf.

Dr. Lehmann bemærkede i denne Anledning, at han i de 6 Aar, fra Maj 1886, i hvilket Laboratoriet havde existeret, aarlig havde anvendt omtrent 600 Kr. til Anskaffelse af Instrumenter og øvrige Driftsomkostninger. Anvendelse af en saa betydelig Sum havde kun været ham mulig derved, at han i den Tid, med Undtagelse af det første Aar, havde nydt den større Lod af J. L. Smiths Legats Stipendium for Kandidater og Viderekomne. Til Juni Termin 1892 udløb imidlertid hans Andel i Stipendiet og samtidig vilde hans Indtægter paa anden Maade blive betydelig forringede, da han fra 1ste September s. A. maatte opgive sin Stilling som Tegneassistent paa Veterinær- og Landbohøjskolen med en aarlig Lønning af 720 Kr. for 8 Timers ugentlig Arbejdstid, idet der ved den nye Lønningslov for Landbohøjskolen var bleven sat en Lønning for Tegneassistenterne til 1200 Kr. med en Undervisningstid af 24 Timer ugentlig. Hele Formiddagstiden vilde altsaa herved blive optagen, og Fortsættelsen af hans videnskabelige Arbejde særlig Ledelsen af Øvelserne i det psykofysiske Laboratorium blive umuliggjort. Han anholdt derfor om, at Universitetet vilde overtage Laboratoriet og ansætte ham som Bestyrer med et saadant Honorar, at han saavidt muligt udelt kunde ofre sig for denne Virksomhed.

Hvad Laboratoriets Overgang til Universitetet angik, henviste Dr. Lehmann til det foreliggende Præcedens, nemlig at det af Dr. Salomonsen ved privat Initiativ oprettede bakteriologiske Laboratorium ved kgl. Resolution af 12te Januar 1892 var blevet optaget som Led i Universitetets Undervisningsapparat, jfr. Univ. Aarb. f. 1891—92 S. 961. Som Holdepunkt for en eventuel Ordning af det psykofysiske Laboratoriums Forhold til Universitetet anførte Dr. Lehmann de i fornævnte Resolution fastsatte Bestemmelser om det bakteriologiske Laboratoriums Stilling. Disse Bestemmelser mente han i alt Væsentligt kunde overføres paa det psykofysiske Laboratorium.

Selv den anførte Bestemmelse, at et Kursus om Aaret skulde forbeholdes de Studerende, maatte bibeholdes, da det stadig af praktiske Grunde havde været nødvendigt at sondre mellem de Viderekomme, som havde gennemgaaet et elementært Kursus og specielt ønskede at lægge sig efter Psykologi, og de yngre Studerende, som kun gennemgik et elementært Kursus til Udvidelse og Befæstelse af de psykologiske Kundskaber, som de havde faaet ved Forberedelsen til den filosofiske Examen. Blandt disse havde der i den senere Tid været adskillige Medicinere, et Forhold, der vel nærmest var begrundet i den psykiske Terapis stadig voxende Betydning. Med Hensyn til den aarlige Sum til Laboratoriets Drift, mente Dr. Lehmann, at den ikke vilde kunde sættes ringere end 600 Kr., da han havde maattet anvende en saadan Sum aarlig. Paa Grund af den jævnt voxende Tilgang til Laboratoriet vilde en Forøgelse af Summen naturligvis være meget ønskelig.

Dr. Lehmann bemærkede endelig, at det psykofysiske Laboratoriums Forhold kun i en Henseende væsentligt adskilte sig fra det bakteriologiske Laboratoriums tidligere Stilling, idet Dr. Salomonsen stadig havde faaet bevilget et Beløb paa Universitetets Udgiftspost 7. a. til Laboratoriets Drift, saaledes at de anskaffede Instrumenter bleve Universitetets Ejendom, medens han ikke havde faaet nogen saadan særlig Bevilling, saa at de forhaanden værende Instrumenter vare hans Ejendom. Ifølge en vedlagt Fortegnelse med Prisangivelse udgjorde disse Instrumenters Værdi c. 3000 Kr. Desuden havde Omkostningerne ved Laboratoriets Drift (Opvarmning, Belysning og Rengjøring) i de forløbne Aar indtil Maj 1891, da Laboratoriet erholdt Plads i Sidebygningen til Universitetets Bygning i Studiestræde og Udgifterne til Rengjøring m. v. overtoges af Universitetet, medført en Udgift for ham af omtrent 500 Kr., saa at hans samlede Udgifter havde været 3500 Kr. Skjønt det vilde være af Betydning for ham, om han kunde faa Erstatning for den Del af Summen, for hvilken der forelaa Aktiver i Form af Apparater og Inventar, vilde han dog overdrage disse som Gave til Universitetet, saafremt han herved kunde bidrage til, at Laboratoriets Forhold til Universitetet lettere lod sig ordne paa en for ham fordelagtig Maade.

Med Hensyn til hans personlige Stilling som Laboratoriets Bestyrer bemærkede han, at hans Indtægter, som foran anført, fra 1ste September 1892 vilde blive formindskede med 1700 Kr., eller naar Laboratoriet blev overtaget af Universitetet og han selv ikke som hidtil behøvede at anvende 600 Kr. aarlig paa dette, med 1100 Kr., og han anholdt derfor om, at der, for at hans Tid ikke i altfor høj Grad skulde blive beslaglagt og han draget bort fra det videnskabelige Arbejde, maatte blive tillagt ham en Forhøjelse af det ham tilstaaede Honorar af 1500 Kr. med 1100 Kr.

Konsistorium anbefalede paa det Bedste Dr. Lehmanns Andragende og indstillede, at der paa Finanslovsforslaget for Finansaaret 1893—94 optoges paa Universitetets Udgiftspost 7. a., til videnskabelige Formaals Fremme, dels en Forhøjelse af Dr. Lehmanns Honorar med 1100 Kr., dels et Beløb af 600 Kr. til Udgifter ved det psykofysiske Laboratorium.

Efterat Kirke- og Undervisningsministeriet havde optaget fornævnte Forslag paa Finanslovsforslaget for Finansaaret 1893—94, blev der af Dr.

Lehmann under 18de December 1892 til Folkethingets Finansudvalg afgivet nedenstaaende Fremstilling angaaende det psykofysiske Laboratorium:

»Psykofysiken har til Opgave at undersøge Forholdet mellem de sjælelige Tilstande og de samtidige Forandringer i Legemet. Dette kan kun ske ad experimental Vej, idet man underkaster Legemet bestemte fysiske Paa-virkninger og saa bestemmer, hvilke Forandringer herved fremkaldes i den sjælelige Tilstand. Videnskaben kaldes derfor ogsaa ofte »experimental Psykologi« til Forskjel fra den ældre Psykologi, der søgte at komme paa Spor efter Sjælelivets Love alene ved Benyttelse af tilfældige Iagttagelser fra det daglige Liv. Men den experimentale Fremgangsmaade har den store Fordel fremfor den tilfældige Iagttagelses Methode, at den kan skaffe langt flere og meget sikrere Iagttagelser, saa at man ikke som tidligere maa lade sig nøje med løse Formodninger, men kan opstille bestemte Love om de sjælelige Tilstandes indbyrdes Forhold og deres Afhængighed af de legemlige Forandringer. I de 30 Aar, der ere forløbne, siden Fechner i 1860 grundlagde den experimentale Psykologi i sit store Værk: »Elemente der Psykophysik«, har Psykologien paa denne Maade gjort betydeligere Fremskridt end nogensinde før i saa kort et Tidsrum. Da Filosofien i vor Tid næsten udelukkende er Psykologi og Anvendelser deraf, og da Psykologien kun kan komme fremad ved Hjælp af Experimenter, saa har dette overalt nødvendiggjort Oprettelsen af psykofysiske Laboratorier. Det første af disse blev grundlagt i Leipzig i 1880, i 1886 indrettede jeg et lignende her, i de følgende Aar oprettedes de store Laboratorier ved Universiteterne i Berlin og Göttingen og mindre i Freiburg, Helsingfors og Groeningen. Det største og bedst udstyrede findes i Nordamerika, hvor flere ere oprettede og rigt udstyede med Pengemidler, saaledes f. Ex. i Filadelfia og Chikago.

Hvad særlig det herværende Laboratorium angaaer, har det stadig tjent til Fremme af to forskjellige Formaale, nemlig dels Undervisning, dels rent videnskabelige Undersøgelser. Da en stor Del af de Kjendsgjæringer, som omtales for de for alle Studerende bestemte filosofiske Forelæsninger, ere vundne ad experimental Vej, have de Studerende et billigt Krav paa at se, hvorledes man gaaer tilværks ved slige Forsøg. Ligesom de fysiske og kemiske Forelæsninger stadig ledsages af Forsøg, saaledes burde det ogsaa være Tilfældet med de filosofiske. De filosofiske Professorer laante ogsaa tidligere nu og da Instrumenter fra Laboratoriet til Forevisning, men da mine Instrumenter nærmest ere fine Maaleapparater, indrettede til videnskabelige Undersøgelser og derfor ikke godt kunne ses af en stor Forsamling, og da mange ere for store til let at kunne flyttes fra Laboratoriet til Forelæsningssalen, blev denne Vej forladt. I de senere Aar har jeg hvert Foraar tilbudt de unge Studenter Lejlighed til i Laboratoriet at se de væsentlige Forsøg, som omtales af Professorerne ved Forelæsningerne, og dette Tilbud er blevet benyttet i hele den Udstrækning, som Laboratoriets indskrænkede Lokaler tillade.

Hvad den videnskabelige Virksomhed i Laboratoriet angaaer, har den været ikke helt ubetydelig, trods de meget begrænsede Pengemidler, som jeg har kunnet raade over. Særlig tør jeg maaske fremhæve, at mine experimentale Undersøgelser over Gjenkjendelse og Sindsbevægelsernes legemlige

Yttringer have vakt en ikke ringe Opsigt i videnskabelige Kredse i Europa og Amerika.

Skjønt man i Almindelighed ikke plejer at forlange praktiske Resultater af Videnskaben og særlig ikke af saa unge Videnskaber som Psykofysiken, har det dog vist sig, at det nøjagtige Kjendskab til Lovene for Sansningen og de øvrige Sider af Sjælelivet ogsaa vil kunne faa Betydning i praktisk Henseende. Jeg skal saaledes anføre, at de Tavler over Margarinens Farve, som jeg i sin Tid udførte efter Opfordring af Indenrigsministeriet, ere konstruerede paa Grundlag af bestemte psykologiske Love for Farveopfattelsen og kun bleve muliggjorte ved Kjendskab til disse Love. Det forekommer mig derfor utvivlsomt, at Psykofysiken ogsaa fremtidig vil komme til at give Bidrag til Løsning af foreliggende praktiske Opgaver, efterhaanden som Videnskaben skrider fremad.

De foreslaaede Forhøjelser af Dr. Lehmanns Honorar og Beløbet til det psykofysiske Laboratorium bleve bevilgede af begge Rigsdagens Thing og optagne paa Kirke- og Undervisningsministeriets Budget for Finansaaret 1893—1894.

Angaaende *Ordningen af Laboratoriets Forhold til Universitetet* foreslog det filosofiske Fakultet i Skrivelse af 22de Februar 1894 følgende Bestemmelser.

1. Laboratoriet henhører til det videnskabelige Apparat under det filosofiske Fakultet. Laboratoriets Inventarium og Utensilier tilhøre Universitetet.

2. Laboratoriets Bestemmelse er at tjene Studiet af experimental Psykologi og Undervisningen i dette Fag.

3. Laboratoriet har indtil videre sin Plads i Sidebygningen i Universitetsfilialen i Studiestræde. Til sin Drift raader det over en aarlig Sum, der for Tiden udredes af Universitetets Konto for videnskabelige Formaalets Fremme.

4. Den midlertidige Docent i experimental Psykologi er Laboratoriets Forstander og Bestyrer. Hans Ansættelse sker efter Indstilling af Fakultetet.

Fakultetet bemærkede, at Bestemmelserne vare affattede efter Analogien med Bestemmelserne for det bakteriologiske Laboratorium. Kun tvende Bestemmelser havde Fakultetet ikke fundet Anledning til at optage, nemlig i 2det Stykke: særlig Anordning af Kursus, da Dr. Lehmann her ikke behøvede nye Forpligtelser udover dem, han havde som Docent, og i 4de Stykke: Forstanderens Sæde i Fakultetet, da Laboratoriet ikke stod i det nøje Forhold til Studierne ved Fakultetet, som det bakteriologiske Laboratorium til det medicinske Studium.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 15de Marts 1894 Fakultetets Forslag, hvorefter der efter Kirke- og Undervisningsministeriets Indstilling ved kgl. Resolution af 10de April s. A. fastsattes fornævnte Bestemmelser om Ordningen af det Forhold, hvori det psykofysiske Laboratorium skulde staa til Universitetet. I Stykke 3 sattes dog » . . en aarlig Sum, der udredes af Universitetet«.

Paa Finanslovsforslaget for Finansaaret 1894—95 blev Universitetets

Tilskud overført fra Universitetets Udgiftspost 7. a. til dets Udgiftspost 3, de med Universitetet forbundne videnskabelige Samlinger, under Litr. n. det psykofysiske Laboratorium.

7. Forslag om Oprettelse af en normeret Professorplads i Geografi.

Under 28de Juli 1892 modtog Konsistorium fra Kirke- og Undervisningsministeriet til Erklæring et Andragende fra Professor, Dr. phil. Løffler om, at det extraordinære Professorat i Geografi maatte blive afløst af et Ordinariat i samme Fag. Professor Løffler bemærkede, at det ikke turde være ukjendt, at det geografiske Studium i de sidste 15—20 Aar havde taget et tidligere næppe anet Opsving, og at man i Betragtning heraf i Udlandet og fornemlig i Tydskland havde optaget Geografien som fast Undervisningsfag. Det havde efterhaanden vist sig, at Geografien var noget helt Andet end det topografiske Studium, der fra gammel Tid havde været dyrket som nødvendigt Underlag for Historien, og det havde ligeledes vist sig, at den enkelte Naturforsker, der for sit specielle Fags Vedkommende studerede Udbredelsesforholdene, ikke derved blev Geograf. Geografien havde sin egen Opgave, som hverken faldt sammen med Historiens eller Naturvidenskabens, om den end havde vigtige Berøringspunkter med begge; den indtog en Mellestilling mellem de naturvidenskabelige og historiske Fag og fordrede en ejendommelig Uddannelse paa begges Omraade, idet den betragtede Kontinenter (og Lande) som Indbegreb af særegne Naturforhold og et særegent Menneskeliv, der gjensidigt paavirkede og udviklede hinanden. Alene i Europas tydsktalende Lande var Geografien som Universitetsfag for Tiden repræsenteret af 40—50 Professorer og Docenter, og ved enkelte Universiteter var man allerede naaet saa langt frem, at Geografien havde tvende Repræsentanter (3: ordinære Professorer). I Betragtning heraf vovede han at henstille til Ministeriets (og Konsistoriums) Overvejelse, om der ikke skulde være Grund til at optage Geografien som Ordinariat ved Kjøbenhavns Universitet, og tillige, om ikke han maatte anses værdig til at beklæde den omtalte Plads. I over 25 Aar havde han arbejdet ved Universitet under livlig Tilslutning, men skjønt han havde haft den Tilfredsstillelse, at de Anskuelser, han for mere end en Menneskealder siden lagde til Grund for sit Studium, nu i alt Væsentligt vare anerkjendte i Udlandet, skjønt Geografien nu var Gjenstand for en Embedsexamen ved Universitet og i høj Grad trængte til at oparbejdes for Skolens Vedkommende, var den endnu kun et til ham personlig knyttet Fag, og hans Gagevilkaar vare saa ugunstige, at de lidet bidrog til at fremme det Arbejde, der maatte ønskes gennemført. Da man for over et Aar siden havde optaget Geografien som Ordinariat i Christiania og næste Aar rimeligvis vilde naa lige saa vidt i Lund, turde dette vel ogsaa tale noget til Fordel for hans Andragende, og han vovede i Henhold til Foranstaaende at nære noget Haab om, at Ministeriet vilde skænke Sagen den Opmærksomhed, som den utvivlsomt fortjente.

Konsistorium indsendte under 20de Oktober 1892 en fra det *mathematisk-*

naturvidenskabelige Fakultet indhentet Erklæring af 21de September s. A., hvori Fakultetet udtalte, at da det ved Indførelsen af Skoleembedsexamen var blevet en Nødvendighed, at Geografien doceredes for de Studerende, som agtede at underkaste sig nævnte Examen i Naturhistorie og Geografi, og da Universitetet i Professor Løffler havde en Docent, som udelukkende havde ofret sig for de geografiske Studier, og som kunde se tilbage paa en mangeaarig paaskjønnet Virksomhed i sit Fag, tillod Fakultetet sig at anbefale Andragendet, idet alle Fakultetets Medlemmer varmt maatte ønske, at Professor Løffler opnaaede en bedre lønnet Stilling ved Universitetet. — *Konsistorium* anbefalede Andragendet under Henvisning til de i Motiverne til Forslaget om de Universitetet og Kommunitetet vedkommende Lønningsforhold indholdte Bemærkninger, jfr. Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 406.

Af Ministeriet blev der ikke stillet Forslag om Oprettelsen af et ordinært Professorat i Geografi, da der paa Finanslovsforslaget for Finansaaret 1893—94 var optaget Forslag om, at den for de normerede Professorer fastsatte stigende Pengelønning maatte tillægges de ekstraordinære Professorer ved Universitetet, deriblandt Professor Løffler, jfr. foran S. 1—2.

8. Fornyelse og Forhøjelse af Honorar til Dr. phil. R. S. Bergh for Forelæsninger og Øvelser over Histologi og Embryologi under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Da det Dr. phil. R. S. Bergh tillagte Honorar for at holde Forelæsninger over Histologi og Embryologi vilde ophøre med Finansaaret 1893—94, jfr. Univ. Aarb. f. 1888—89 S. 709—10, anholdt han i et til Kirke- og Undervisningsministeriet indsendt Andragende om, at dette Honorar paany maatte blive tillagt ham for den følgende Tid og derhos samtidig noget forhøjet. Dr. Bergh bemærkede, at han i de forløbne Aar stadig havde holdt Forelæsninger eller praktiske Øvelser — nærmest for de naturhistoriske Studerende, dog havde ogsaa jævnlig Studerende i andre Fag fulgt ham — og han havde bestandig fundet en efter Forholdene ret anselig Tilslutning. Ligesom han i 1887 med ministeriel Understøttelse havde udgivet en lille Lærebog i det ene af de Fag, han havde at docere (Embryologien), for at de Studerende kunde have et trykt Grundlag, saaledes havde han nylig fremlagt i Ministeriet sin nye Lærebog i det andet af disse Fag (Histologien).

I den af *Konsistorium* under 14de Januar 1893 til Ministeriet indsendte Erklæring fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet udtalte Fakultetet, at det meget ønskede, at de af Dr. Bergh holdte Kursus i *Histologi og Embryologi* blev fortsatte, dels fordi det store Antal af medicinske og naturhistoriske Studerende gjorde det umuligt for disse sidste at drage Fordel af de for de lægevidenskabelige Studerende beregnede Kursus over »almindelig Anatomi« og »Menneskets Udviklingshistorie«, dels fordi det var meget ønskeligt, at der eksisterede et saadant praktisk Kursus, fordi det var den Art Studier, som f. Ex. selv Kandidater, der vare hensatte i Lærervirksomhed fjærnt fra Kjøbenhavn, lettelig kunde skaffe sig Materiale til og fortsætte. Idet Fakultetet forøvrigt henviste til de Grunde,

der i sin Tid vare blevne anførte for Ansættelsen af Dr. Bergh, udtalte det enstemmigt sin Glæde over, at der havde tilbudt sig en saa respektabel Dygtighed til at overtage den omtalte Docentur i *Histologi og Embryologi* (ikke *Histologi alene*), og anbefaler paa det Varmeste, at den paany blev overdraget ham for et vist Tidsrum, f. Ex. 3 Aar, og at Honoraret blev forhøjet til 1800 eller 2000 Kr. Konsistorium sluttede sig til Fakultetets Udtalelser, og indstillede, at der til 3die Behandling i Folkethinget af Forslaget til Finanslov for 1893—94 maatte blive stillet Forslag om Forhøjelse af Universitetets Udgiftspost 7. a. med et saadant Beløb, at Dr. phil Berghs Honorar kunde blive forhøjet til 2000 Kr.

Da der efter Finanslovforslagets Behandling var det fornødne Beløb til Disposition til Forhøjelse af Dr. Berghs Honorar, blev der ved kgl. Resolution af 14de April 1893 tillagt Dr. Bergh af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. bevilgede Beløb et aarligt Honorar af 2000 Kr. for Forelæsninger og Øvelser over Histologi og Embryologi, fra 1ste s. M. at regne.

III. Forelæsninger, Øvelser og Examina.

1. Almindelige Regler med Hensyn til Modersmaalets Behandling ved de skriftlige Prøver ved de under Universitetet hørende Examinere.

Efterat det ved kgl. Resolution af 22de August 1892 (Bekjendtgjørelse af s. D.), jfr. Univ. Aarb. f. 1891—92 S. 886—87, var blevet fastsat, at Examinanden ved enhver Skoleembedsexamen »tillige ved den skriftlige Prøve skal godtgjøre, at han kan skrive Modersmaalet paa en tilfredsstillende Maade, hvorfor der ved Censuren over de skriftlige Udarbejdelser ikke blot skal tages Hensyn til de Fagkundskaber, som deri ere lagte for Dagen, men ogsaa til Foredragets Orden og Tydelighed og Sprogets Rigtighed«, udtalte Konsistorium i Skrivelse af 16de November s. A. til Kirke- og Undervisningsministeriet, at det var blevet opmærksom paa, at en lignende Regel ikke i sin Almindelighed var foreskrevet for de øvrige under Universitetet hørende Examinere, men kun for den fuldstændig juridiske Embedsexamen ved Forordn. af 26de Januar 1821 § 9. Da Konsistorium imidlertid maatte anse det for særdeles ønskeligt, at den omtalte Regel gjordes almindelig, indstillede det, at der søgtes udvirket en kgl. Resolution i saa Henseende.

Efter Ministeriets Indstilling blev det ved kgl. Resolution af 29de November 1892 (Bekjendtgj. af 7de December s. A.) allernaadigst bifaldet:

»At ved enhver under Universitetet hørende Examen, hvorunder der aflægges skriftlige Prøver affattede paa Dansk, skal Examinanden tillige godtgjøre, at han kan skrive Modersmaalet paa en tilfredsstillende Maade, hvorfor der ved Censuren over de skriftlige Udarbejdelser ikke blot skal tages Hensyn til de Fagkundskaber, han har lagt for Dagen, men ogsaa til Foredragets Tydelighed og Orden og Sprogets Rigtighed«.